

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 21CoZm/6/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2112221414
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Božena Husárová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2112221414.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci žalobcu: Benson finance, spol. s r.o., Horná 13, Banská Bystrica, IČO: 44 625 243, zastúpený Advokátska kancelária JUDr. Tomáš Suchý, spol. s r.o., Horná 13, Banská Bystrica proti žalovanej: K. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X. XXXX/X, K., zastúpená advokátkou JUDr. Martinou Mészáros Bariakovou, Bystrický rad 453/77, Zvolen, za účasti Krajskej prokuratúry Trnava, Dolné Bašty 1, Trnava, o vydanie zmenkového platobného rozkazu na zaplatenie 912,83 eur s prísl., o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 9CbZm/5/2013-126 zo dňa 22.05.2015 takto

rozhodol:

Odvolačný súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa rozsudkom napadnutým odvolaním ponechal v platnosti zmenkový platobný rozkaz vydaný dňa 29.10.2012 pod č.k. 1Zm/54/2012-55(prvostupňový súd zrejme chybou pri písaní nesprávne uviedol č.k. 1Zm/54/212-5) a žalovanú zaviazal k povinnosti nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 706,88 eur do troch dní po právoplatnosti rozhodnutia.

Rozhodol tak na základe vykonaného dokazovania k návrhu, ktorým si žalobca uplatňoval na základe vlastnej zmenky vystavenej dňa 3.4.2008 nárok na zaplatenie zmenkovej sumy vo výške 912,83 eur so zmenkovým úrokom.

Súd z predloženej zmenky zistil, že bola vystavená vo výške 912,83 eur na rad spoločnosti Orefis s.r.o. dňa 03.04.2008 ako vlastná zmenka bez protestu, ktorú žalovaná akceptovala. Zmenka bola následne indosovaná na rad obchodnej spoločnosti Active Money s.r.o. a potom ďalej dňa 03.04.2012 na žalobcu. Vzhľadom na charakter ide o zmenku zabezpečovaciu, ktorá bola v čase podpisu žalovanou nevyplnenou blankozmenkou a ktorú vyplnil až žalobca.

Podľa súdu predloženého dôkazu bola dňa 07.04.2008 medzi spoločnosťou Orefis s.r.o. ako veriteľom a žalovanou uzatvorená zmluva o revolvingovom úvere, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý úver vo výške 27.500,- Sk, (912,83 eur), ktorý sa žalovaná zaviazala splatiť 24 -mi splátkami, splatnými vždy k 20. dňu v mesiaci, vrátane úroku.. Zmluva neobsahovala informáciu o úrokovej sadzbe, o ročnej priemernej miere nákladov (RPMN) a drobnými písmenami sú ako neoddeliteľná súčasť zmluvy zmluvné dojednania uvedené na zadnej strane zmluvy o revolvingovom úvere.

Žalobca vzhľadom na charakter konania, ktorý sa týka spotrebiteľa žiadal priznať len zmenkový úrok a trovy právneho zastúpenia, s tým, že si neuplatňoval úroky z úveru, ale iba istinu, ktorá preukázateľne podľa žalovanej poskytnutá a ktorú žalovaná úverovému veriteľovi nezaplatila.

Súčasťou zmluvy o úvere boli aj dojednania o zabezpečení úveru, ktoré v čl. 6 úverovej zmluvy obsahovali dohodu o vyplňovanom práve k vystavenej blankozmenke. Žalobca poukazoval na to, že

žalovaná bola so zmluvnými podmienkami a podmienkami poskytnutia úveru ako i s podmienkou uzatvoriť životné poistenie informovaná a v prípade, ak by poskytnutý úver riadne vyplatila, zmenka by nebola vyplnená a od žalovanej by žalobca nepožadoval žiadne plnenie.

Žalovaná sa návrhom nesúhlasila, žiadala ho zamietnuť. Namietala, že je v postavení spotrebiteľa, zmluvu podpísala dňa 03.04.2008, kedy podpísala i blankozmenku, ale samotnú zmluvu podpísal veriteľ neskôr a uviedla, že nevedela prečítať podmienky napísané na úverovej zmluve na druhej strane. K dohode o vyplnení zmenky tvrdila, že takúto dohodu nepodpísala.

Vo veci bolo pôvodne rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Trnava č.k. 9CbZm/5/2013-55 zo dňa 25.10.2013, ktorý rozsudok bol uznesením odvolacieho súdu vydanom pod č.k. 21CoZm/9/2014-78 zo dňa 30.12.2014 zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie s poukazom na to, že posudzovanie základného vzťahu má význam iba vtedy, ak by žalovaná ako spotrebiteľ vznesla voči majiteľovi zmenky námietky týkajúce sa konania, podľa ktorého indosáciou zmenky sa konalo na jej škodu, čo by musela ale v konaní preukázať. Žalovaná ako dlžník aj keď v pozícii spotrebiteľa ale nepreukázala, že by nový majiteľ konal vedome na jej škodu, preto nemôže dôjsť k prelomeniu zásady uvedenej v právnej úprave vyplývajúcej z § 17 zák. č. 191/1950 Zb. a dlžník nemôže namietat voči povinnosti zaplatiť zmenku, u ktorej došlo k indosácii. Zo znenia § 17 zák. č. 191/1950 Zb. jednoznačne vyplýva prekážka prenesenia kauzálnych námietok na ďalšieho nadobúdateľa zmenky, ktorý je v tomto prípade navrhovateľ. Táto prekážka môže byť prelomená len ak dlžník zo zmenky preukáže, že nový majiteľ nenadobudol zmenku poctivo, k čomu práve slúži ust. § 17 zák. č. 191/1950 Zb. a to bez ohľadu na to, či sa jedná alebo nejedná o spotrebiteľa.

Na základe uvedeného prvostupňový súd následným rozsudkom návrhu žalobcu vyhovel, keď poukázal práve na právnu úpravu uvedenú v §10, §11 ods. 1, § 14 ods. 1, § 17 zák.č. 191/1950 Zb. - zákon zmenkový a šekový, zmenkový platobný rozkaz ponechal v platnosti a v odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že žalobca sa stal nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ale nie z práv úverového vzťahu, ktorý zmenka pôvodne zabezpečovala a v takom prípade môže žalovaná voči žalobcovi namietat iba to, že bol pri nadobudnutí zmenky v zlej viere, alebo sa previnil hrubou nedbanlivosťou a vedome konal na jej škodu. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že zmenka bola vyplnená v súlade s dojednaním obsiahnutým v dohode, zmenka je z formálneho hľadiska platná a žalobca, ktorý ju nadobudol indosáciou predložil zmenku, ktorá obsahuje všetky zákonom vyžadované náležitosti, je dokonalým a nesporným cenným papierom, z ktorej práva a povinnosti sú definované zmenkovou listinou a sú od nej závislé. Žalobca na základe indosácie potom už nemá povinnosť nárok preukazovať iným spôsobom, než originálom zmenky, k čomu súd prihladol napriek tomu, že žalovaná na svoju obranu poukazovala na spotrebiteľské právo a žiadala, aby bola zmenka posudzovaná ako spotrebiteľský vzťah. Súd k uvedenej požiadavke uviedol, že z tohto pohľadu by zmenku posudzoval iba v prípade, ak by žalovaná vznesla námietku, že indosáciou zmenky sa konalo na jej škodu, čo nevykonala, preto súd záväzkový vzťah osobitne neskúmal a venoval sa len zisteniu, či zmenka obsahuje zákonné náležitosti, ktoré sú pre jej platnosť nevyhnutné. K námietke premlčania poukázal súd na to, že vzhľadom na abstraktnú povahu zmenkových záväzkov a ich nezávislosť od príčinného vzťahu sa premlčanie zmenkovej pohľadávky a premlčanie kauzálnej pohľadávky posudzuje samostatne, preto nie je na premlčanie kauzálnej pohľadávky možné prihliadať v konaní, ktorého predmetom je plnenie zo zmenky. Zmenka sa stala splatnou dňa 20.04.2010, žalobca si uplatnil nárok dňa 23.10.2012 a v konaní riadne pokračoval, takže k premlčaniu nedošlo a ostatné žalovanou namietané skutočnosti pri zohľadnení námietok žalovanej súd vyhodnotil ako nedôvodné a tak nezistil dôvody, pre ktoré by bolo potrebné zmenkový platobný rozkaz zrušiť, z toho dôvodu ho ponechal v platnosti. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a v konaní neúspešnú žalovanú zaviazal k povinnosti uhradiť žalobcovi trovy konania, ktoré v odôvodnení rozhodnutia podrobne vyčíslil.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podala v zákonnej lehote žalovaná odvolanie a žiadala, aby odvolací súd predmetné rozhodnutie zmenil a zmenkový platobný rozkaz zrušil, alebo aby rozsudok zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a zaviazal žalobcu k náhrade trov konania.

V odôvodnení odvolania poukázala na to, že záver prvostupňového súdu v spojení s právnym názorom z ktorého prvostupňový súd vychádzal a na ktorý poukázal označuje za nesprávny s tým, že žalobca zmenku nadobudol indosovaním, čím konal na jej škodu, teda na škodu spotrebiteľa a je nepochybné, že žalobca ako nadobúdateľ zmenky tak obchádza i ustanovenia o premlčaní samotného nároku z úverovej zmluvy. K indosovaniu zmenky poukázala odvolateľka na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp.zn.

6Co/15/2014, Krajského súdu v Prešove sp.zn. 21Co/154/2013 na rozhodnutie SDEÚ C-106/77 a nález ÚS SR sp.zn. I.ÚS 306/2010 a nález ÚS ČR IV.ÚS 457/2010, ktorými podporovala svoje tvrdenie o tom, že pri nárokoch zo zmenky je povinnosťou súdu aplikovať právo na ochranu spotrebiteľa, ktorá povinnosť vyplýva zo základných princípov práva Európskej únie. Právna úprava uvedená v ustanoveniach zákona zmenkového a šekového bola prijatá v polovici minulého storočia a nezodpovedá v súčasnosti potrebným vnútroštátnym normám o ochrane spotrebiteľa a je i v nesúlade s európskymi právnymi aktami. Práve úlohou súdov je aplikovať zákon zmenkový a šekový tak, aby nedochádzalo k porušovaniu ostatných právnych predpisov a to najmä zákona o ochrane spotrebiteľa, preto je nepredstaviteľné a právne neudržateľné, aby súdy uznali nároky veriteľom, ktoré sú, či už z dôvodu premlčania alebo neprijateľných zmluvných podmienok nepriznateľné a priznávali ich iba titulom vyplnenia blankozmenky s poukazom na prísnu formálnosť zmenkového práva.

Okrem toho dala do pozornosti, že už súčasne platný zákon o ochrane spotrebiteľa zakazuje použitie zmenky ako zabezpečovacieho inštitútu, pričom zdôraznila, že indosovaním zmenky sa konalo na jej škodu a hoci sa jedná o úverovú zmluvu, ktorú podpísala pred účinnosťou v súčasnosti platného zákona o spotrebiteľských úveroch, podmienky týkajúce sa dohody o vyplňovaní zmenky je potrebné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá nebola individuálne dohodnutá, povinnosť preukázať platnú dohodu o vyplňovanom práve k blankozmenke musí preukázať žalobca, preto trvala na tvrdení, že zmenka je neplatná z dôvodu rozporu so zákonom o ochrane spotrebiteľa, obchádza ho a tak je konaním na škodu spotrebiteľa a chýba i platná dohoda o vyplňovanom práve blankozmenky. Rozhodnutie prvostupňového súdu preto označila za arbitrárne, keď sa súd žiadnym spôsobom nevyporiadal s námietkami, ktoré v priebehu konania vznášala k spôsobu posúdenia dohody o vyplňovanom práve a ostatných náležitosti, z ktorých žalobca nárok odvodzoval. V závere poukázala na to, že sa prvostupňový súd nevyporiadal ani s návrhom na predloženie prejudiciálnej otázky SDEÚ, o ktorom žiadnym spôsobom nerozhodol a ak prvostupňový súd prejudiciálnu otázku SDEÚ nepredložil navrhol, aby ju predložil odvolací súd.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Odvolacie námietky označil za nepodložené a ničím neodôvodnené, keď sama žalovaná konštatuje, že nie je schopná preukázať skutočnosť, že žalobca indosovaním zmenky konal na jej škodu, ktorú skutočnosť ale žalobca popiera. Má za to, že prvostupňový súd neignoroval príslušné právne predpisy, ktoré sa týkajú problematiky ochrany spotrebiteľa ani v súvislosti s neprijateľnou zmluvnou podmienkou s tým, že nie možné aplikovať neskorší právny stav na skutočnosti, ktoré nastali pred účinnosťou zákona teda v čase, kedy právo zákaz vydávať blankozmenku ešte nepoznalo a z čoho jednoznačne vyplýva, že dojednanie zmluvných podmienok a zabezpečenie záväzku zmenkou nebolo v rozpore so zákonom a nebolo ani žiadnou neprijateľnou podmienkou. Žalovaná zmluvu o úvere uzatvorila dobrovoľne, dobrovoľne podpísala zmenku a súčasné konanie žalovanej označil za špekulatívne s cieľom vyhnúť sa svojmu záväzku, ktorým je splatenie úveru, ktorý jej bol zo strany pôvodného veriteľa riadne poskytnutý. Cieľom žalobcu, ako vyplýva i z podaní nie je poškodiť žalovanú, ale zabezpečiť, aby bolo žalobcovi vrátené, čo poskytol úverový veriteľ žalovanej.

V priebehu odvolacieho konania žalovaná podaním zo dňa 27.08.2015 predložila podanie opravujúce výšku trov konania, ktoré si uplatnila a v kópii predložila rozhodnutie KS Prešov vedené pod sp.zn. 3Co/261/2014. Dňa 09.09.2015 bolo toto podanie opätovne doručené odvolaciemu súdu a dňa 11.11.2015 žalovaná ešte zaslala odvolaciemu súdu Spoločné stanovisko občianskoprávneho kolégia a obchodnoprávneho kolégia NS SR zo dňa 20.10.2015, týkajúce sa postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu ochrany spotrebiteľa.

Podaním doručeným odvolaciemu súdu dňa 14.09.2015 Krajská prokuratúra v Trnave oznámila, že podľa ust. § 35 ods. 2 písm. k) O.s.p. vstupuje do odvolacieho konania.

Podaním zo dňa 22.02.2015 sa žalovaná vyjadrila k vyjadreniu žalobcu k odvolaniu, ktoré jej bolo odvolacím súdom zaslané, a v ktorom zotrvala na postojoch vznesených v priebehu konania a zdôraznila rozhodovaciu prax našich ako aj zahraničných súdov s tým, že nárok žalobcu uplatnený výlučne zo zmenky je neprijateľný, vychádza z absolútne neplatnej zmluvnej podmienky, preto nie je možné, aby bol v súdnom konaní priznaný.

Odvolačný súd vec prejednal podľa § 212 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný a podľa § 214 ods. 2 O.s.p. bez nariadenia ústneho pojednávania vo veci rozhodol, keď dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa nie je možné potvrdiť.

Z obsahu spisu vyplýva, že zmenka, ktorej sa konanie týka, bola vystavená ako zabezpečovacia, teda základný právny vzťah, ktorý vznikol medzi pôvodným majiteľom zmenky a žalovanou mal povahu spotrebiteľskú a zabezpečoval splatenie revolvingového úveru. Úver bol poskytnutý žalovanej spoločnosťou Orefis s.r.o., ktorej spoločnosti ako úverovému veriteľovi blankozmenku žalovaná podpísala. Táto spoločnosť následne blankozmenku indosovala na ďalšiu spoločnosť a tá priamo na žalobcu. Súd prvého stupňa rozsudkom č.k. 9CbZm/5/2013-55 zo dňa 25.10.2013 žalobu zamietol a toto rozhodnutie bolo na základe odvolania žalobcu odvolacím súdom rozhodnutím č.k. 21CoZm/9/2014-78 zo dňa 30.12.2014 zrušené a vrátené na ďalšie konanie.

Prvostupňový súd, ktorý je právnym názorom vysloveným odvolacím súdom viazaný posúdil právny úkon - indosáciu zmenky v spojení s právnou úpravou vyplývajúcou z ust. § 17 zákona zmenkového a šekového č. 191/1955 Zb., ktorú označil odvolací súd pre posúdenie samotného nároku za významnú. K uvedenému odvolací súd vychádzal z názoru, podľa ktorého spotrebiteľským je základný úverový vzťah vzniknutý medzi pôvodným úverovým veriteľom a žalovanou, ktorý je ovplyvnený právnou úpravou uvedenou v ust. § 11 a § 17 zák. č. 191/1950 Zb.

Vzhľadom k tomu, že právne názory na prieskum samotnej zmenky a statusu spotrebiteľa boli medzi súdmi, ktoré konali vo veciach obchodných a súdmi, ktoré konali vo veciach občianskoprávných rozdielne, (výsledkom takéhoto postupu a právneho názoru bolo i predchádzajúce rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý vychádzal pri svojom rozhodnutí z právnych názorov, ktoré na indosáciu zmenky už vyslovil opakovane Najvyšší súd SR v rozhodnutiach vydaných senátmi obchodnoprávneho kolégia), bolo dňa 20.10.2015 vydané Spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia NS SR, na ktoré poukázala i právna zástupkyňa žalovanej v súvislosti s potrebou zjednotenia postupov súdov nižšieho stupňa, keďže dochádza k odlišným prístupom k právam uplatneným vo zmenky pri úveroch.

Odvolačný súd pri vo svojom predchádzajúcom zrušovacom rozhodnutí postupoval v smere zhodnom s právnym názorom vysloveným k posudzovaniu indosácie zmenky súdmi konajúcimi v obchodných veciach. Po zverejnení uvedeného Spoločného stanoviska, odvolací súd vzal túto skutočnosť na vedomie i v spojení s ochranou spotrebiteľa vo vzťahu k zmenkám a s odkazom na judikatúru SDEÚ. Z predmetného stanoviska vyplýva, že „Pokiaľ by sa dospelo k záveru, že pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky súd nemá možnosť zhodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, či zhodnotiť platnosť zmenky samotnej, išlo by o neprijateľné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. Rigidná aplikácia ust. § 17 zákona zmenkového a šekového by spôsobila spotrebiteľovi neprimerané ťažkosti pri už následnom možnom domáhaní sa ochrany svojich práv, kedy podľa ust. § 17 te, n kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo predošlým majiteľom, okrem, ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Záver tohto Spoločného stanoviska publikovaného pod č. 93 v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 8/2015 zjednocuje postup súdov v prejednávanej veci, z toho dôvodu odvolací súd s poukazom na prijaté právny názor sa odklonil od predchádzajúceho právneho názoru a rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil a podľa § 221 ods. 2 O.s.p. vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie s tým, že prvostupňový súd je týmto právnym názorom viazaný a v súlade s ním o veci opäť rozhodne.

Tým, že odvolací súd zrušil prvostupňový rozsudok je zabezpečené, aby nedošlo k porušeniu práv účastníka konať pred súdom, ktorý postup je považovaný i ústavným súdom za vecne správny a ústavne komformný (II.ÚS 207/2013-27 zo dňa 04.04.2013) a zabezpečí sa i rešpektovanie dvojinstančnosti súdneho konania.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o nároku na náhradu trov konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Senátom konajúceho súdu bolo toto rozhodnutie prijaté v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.